

Motion till riksdagen 2020/21:2956

av **Martina Johansson m.fl. (C)**

Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behov av en föräldraförsäkring som är anpassad till vårt moderna samhälle och arbetsliv och olika familjekonstellationer och som tydligare premierar ett mer jämställt uttag av föräldradagar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att återinföra jämställdhetsbonusen samt införa en jämställdhetsbonus för vård av barn och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att lägstanivådagarna döps om till garantidagar och blir möjliga att fördela över hela föräldraledigheten och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om föräldraförsäkringen och företagande och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över vilka inkomster och vilka tillgångar som ska räknas in i underlaget för bedömningen av rätten till bostadsbidrag och tillkännager detta för regeringen.

Föräldraförsäkringen

Föräldraförsäkringen är en förmån som finns till för att alla föräldrar ska kunna kombinera arbete med föräldraskap. Men samtidigt är det för barnets skull som föräldrarna får möjlighet att stanna hemma. Och barnet har rätt till båda sina föräldrar. Centerpartiet vill se en enkel, modern och tydlig barn- och föräldraförsäkring som tar avstamp i principen om barnets bästa. En sådan försäkring måste vara anpassad till vårt moderna samhälle och arbetsliv, olika familjekonstellationer och än tydligare premiera ett mer jämställt uttag av föräldradagar.

Pappors uttag av föräldraledighet ökar men väldigt sakta. Försäkringskassans analyser visar att den faktor som störst inverkan på pappors uttag är införandet av de reserverade månaderna i föräldraförsäkringen. Övriga insatser har haft marginell

inverkan. Det återstår en lång bit innan man kan tala om en jämställd fördelning av föräldraledigheten. Fortfarande möts både kvinnor som tar ut mindre ledighet och män som tar ut mer ledighet av förvåning, misstro och misstänksamhet. Vi behöver föra en öppen och förutsättningslös diskussion om hur vi gör.

Centerpartiet vill inte detaljstyra människors privatliv men dessa förhållanden är typexempel på att vi som individer begränsas av omvärldens förväntningar på oss utifrån könstillhörighet. Den ojämlika fördelningen av föräldraledighet leder till negativa konsekvenser för såväl samhället i stort som för enskilda individer.

Män förlorar viktigt umgänge och anknytning med barnen. Kvinnor förlorar i löneutveckling och karriärmöjligheter. Barnens rätt till båda sina föräldrar begränsas. På aggregerad nivå har vi allt att vinna på ett mer jämställt samhälle. Ett samhälle där alla ges lika förutsättningar och möjligheter är ett samhälle som tar vara på den kompetens som finns tillgänglig. Det är ett samhälle där alla människor får möjlighet att förverkliga sina livsprojekt. Det är ett samhälle där människor mår bättre såväl mentalt som fysiskt. Centerpartiet anser att vi behöver en bred samhällsdiskussion om hur vi kan riva de strukturer som hindrar män från att utnyttja sin föräldraledighet och kvinnor att kombinera ett gott föräldraskap med ett gott arbetsliv.

Den ojämställda fördelningen av föräldraledighet och omvårdnaden av barnen påverkar även livsinkomsten och därmed den ekonomiska tryggheten när man en gång går i pension. Allt för många människor i vårt samhälle ser inte sambandet mellan de val man gör idag och en framtida pension. Centerpartiet vill därför stärka myndigheternas uppdrag att informera om pensionssystemet.

För att alla föräldrar ska kunna delta i en jämställd arbetsmarknad vill Centerpartiet se över möjligheterna att återinföra och kraftigt förstärka jämställdhetsbonusen som Alliansen införde. För att föräldrar i större utsträckning ska ta gemensamt ansvar för vab-dagarna vill vi dessutom se över möjligheterna införa en vab-bonus.

Centerpartiet vill se över möjligheterna att lägstanivådagarna döps om till garantidagar och blir möjliga att fördela över hela föräldraledigheten. Detta för att motivera fler pappor att vara hemma längre med sina barn.

De första 180 dagarna som tas ut för barnet måste vara dagar på sjukpenningnivå. Om det är två föräldrar är det deras gemensamma uttag av dagar på sjukpenningnivå för barnet som räknas. När de har tagit ut 180 dagar på sjukpenningnivå kan de börja ta ut dagar på lägstanivå också.

Det är oftast mammor/kvinnor som tar ut den första delen av föräldraförsäkringen med SGI-dagar, och om det bara finns garantidagar kvar till andra vårdnadshavaren minskar chansen till uttag. Få föräldrar har råd att leva på garantidagar, vilket gör möjligheten att blanda garantidagar och SGI-dagar fördelaktig och främjar jämställdhet. Därför vill Centerpartiet se över möjligheterna att lägstanivådagarna döps om till garantidagar och blir möjliga att fördela över hela föräldraledigheten.

Föräldraförsäkringen och företagande

Dagens strukturer bidrar till att färre kvinnor än män driver företag samtidigt som vi ser att män som driver eget företag är den grupp som tar ut minst föräldraledighet. Barnet drabbas av att vi inte har strukturer som ger dem tillgång till båda sina föräldrars ledighet. Vi behöver därför arbeta för bättre förutsättningar för företagare och kombinatorer.

För att fler ska välja att bli företagare är det viktigt att regler för föräldraförsäkringen som gäller för anställda så långt det går även ska gälla för företagare oavsett företagsform, inklusive de som är både anställda och företagare, så kallade kombinatorer. Då stärks flexibiliteten och tryggheten för framförallt kvinnors företagande.

Centerpartiet anser att småföretagare under sin föräldraledighet ska kunna bedriva viss begränsad administrativ styrande verksamhet i sitt företag utan att förlora sin föräldrapenning.

Bostadsbidrag

Barn ska ha en bra bostad oavsett var de bor. De regler kring särlevande med underåriga barn som rör bostadsbidrag fungerar idag inte väl. Bostadsbidrag vid växelvis boende kan man få om barnet bor hos en i minst 12 dagar per månad. Den skarpa gränsdragningen gör att många föräldrar där barnet bor ungefär halva tiden hos vardera föräldern förlorar bostadsbidraget om barnet under en eller ett par månader bor färre än 12 dagar hos den andra föräldern. Detta leder till ekonomisk osäkerhet och en osäkerhet för såväl barn som förälder kring boendet.

Bostadsbidraget är ett träffsäkert verktyg för att bistå ekonomiskt utsatta familjer och därmed ett viktigt inslag i de svenska välfärdssystemen. Samtidigt finns det med dagens konstruktion betydande risker för den som tar emot bidraget. Eftersom bidraget beräknas på årsinkomsten och räknas av emot denna minskar nyttan av att någon i hushållet ökar sina inkomster, man riskerar till och med att bli återbetalningsskyldig. Bostadsbidraget riskerar att medföra marginaleffekter som påverkar incitamenten att arbeta och kan till och med av vissa upplevas som en fälla där konsekvenserna av en höjd inkomst förvärrar människors utsatthet. Centerpartiet menar att bostadsbidragets konstruktion bör ses över för att förstärka skyddet för ekonomiskt utsatta familjer och motverka negativa marginaleffekter.

Underhållsbidrag/underhållsstöd

Enligt regler som gäller sedan 2016 ska föräldrar i första hand lösa betalningen av underhållsbidrag utan Försäkringskassan som mellanhand. I det fall det inte fungerar på grund av att den ena föräldern inte vill samverka eller inte kan betala kan man söka underhållsstöd hos Försäkringskassan. Försäkringskassan kan då gå in och betala underhållsstöd och den betalningsansvariga föräldern betalar till Försäkringskassan, under förutsättning att vederbörande har ekonomisk förmåga. I det fall det har fungerat med betalningar till Försäkringskassan under minst sex månader så upphör Försäkringskassan som mellanhand.

Detta har lett till att vissa föräldrar efter sex månader slutar betala stödet och att den mottagande föräldern i vissa fall, till exempel på grund av tidigare våldsamhet eller på grund av att den andra föräldern flyttat utomlands står utan underhållsbidrag. Centerpartiet föreslår en översyn av regelverket för att säkerställa att inte barnet kommer i kläm när det gäller föräldrarnas ekonomiska mellanhavanden. Inspektionen för socialförsäkringen föreslog i sin rapport (ISF 2019:7) att Försäkringskassans omprövning efter sex månader ska avskaffas. Centerpartiet anser att det kan vara en rimlig förändring för att tillse att barnen inte kommer i kläm när det gäller föräldrarnas ekonomiska mellanhavanden. Vi föreslår därför att möjligheterna för detta ses över.

Martina Johansson (C)

Solveig Zander (C)

Johanna Jönsson (C)

Jonny Cato (C)